

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล คุณลักษณะของงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน
กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาว ทศนีย์ ทองรักศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1692-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 10200699

25 ส.ย. 2546

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, JOB CHARACTERISTICS,
JOB EMPOWERMENT AND JOB PERFORMANCE OF PROFESSIONAL
NURSES, COMMUNITY HOSPITALS, NORTHEAST REGION

Miss Thasanee Thongruksri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1692-1

ทัศนีย์ ทองรักศรี : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล คุณลักษณะของงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, JOB CHARACTERISTICS, JOB EMPOWERMENT AND JOB PERFORMANCE OF PROFESSIONAL NURSES, COMMUNITY HOSPITALS, NORTHEAST REGION) อ. ที่ปรึกษา : อ. ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ, 189 หน้า. ISBN 974-03-1692-1.

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษา 1) ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุและประสบการณ์การทำงาน คุณลักษณะของงาน การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) ตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 314 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามคุณลักษณะของงาน แบบสอบถามการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และแบบสอบถามความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และหาความเที่ยงโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .76, .94 และ .96 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.87$)
2. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ และประสบการณ์การทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ
3. คุณลักษณะของงานและการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานมีความสัมพันธ์ทางบวก ระดับปานกลางกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .410$ และ $.392$ ตามลำดับ)
4. ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันทำนายความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ตัวแปรการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจด้านการได้รับอำนาจ ตัวแปรคุณลักษณะของงานด้านความสำคัญของงาน และความมีเอกลักษณ์ของงาน โดยสามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพได้ร้อยละ 24.5 ($R^2 = .245$) ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z}_{\text{ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ}} = .295^{**}Z_{\text{การได้รับอำนาจ}} + .279^{**}Z_{\text{ความสำคัญของงาน}} + .121^{*}Z_{\text{ความมีเอกลักษณ์ของงาน}}$$

(**p<.001, *p<.05)

สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4377562536 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: JOB CHARACTERISTICS / JOB EMPOWERMENT / JOB PERFORMANCE

THASANEE THONGRUKSRI : RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, JOB CHARACTERISTICS, JOB EMPOWERMENT AND JOB PERFORMANCE OF PROFESSIONAL NURSES, COMMUNITY HOSPITALS, NORTHEAST REGION. THESIS ADVISOR : PENPAKTR UTHIS, Ph.D. 189 pp. ISBN 974-03-1692-1.

The purposes of this descriptive research were : 1) To study job performance of professional nurses, community hospitals, northeast region. 2) To study relationships between personal factors, namely age and work experience, job characteristics, job empowerment and job performance of professional nurses, community hospitals, northeast region. 3) To determine variables which could predict job performance of professional nurses, community hospitals, northeast region. The sample were 314 professional nurses, selected by multi-stage sampling method. The research instruments were job characteristics questionnaire, job empowerment questionnaire and job performance questionnaire. All questionnaires were tested for content validity and reliability. The cronbach's alpha coefficient reliability were .76, .94 and .96, respectively. Statistical techniques utilized in data analysis were Percentage, Mean, Standard deviation, Pearson product moment correlation and Stepwise multiple regression analysis.

Major results of this study were as follows:

1. Mean scores of job performance of professional nurses were at the good level ($\bar{X} = 3.87$).
2. There were no significantly relationships between personal factors, namely age and work experience and job performance of professional nurses.
3. There were moderate–positive significantly relationships between job characteristics, job empowerment and job performance of professional nurses ($r = .410$ and $.392$, $p < .01$, respectively).
4. Variables which could significantly predict job performance of professional nurses were job empowerment in the aspect of power and job characteristics in the aspect of task significance and task identity. The predictors all together accounted for 24.5 percent of the variance on job performance of professional nurses ($R^2 = .245$, $p < .05$).

The predicted equation in standardized score from the analysis was as follows :

$$\hat{Z}_{\text{Job performance of professional nurses}} = .295^{**}Z_{\text{Power}} + .279^{**}Z_{\text{Task significance}} + .121^{*}Z_{\text{Task identity}}$$

(** $p < .001$, * $p < .05$)

Field of study Nursing Administration

Academic year 2001

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. เพ็ญพัทธ์ อูทิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ ในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ความรัก ความเอาใจใส่ ความปรารถนาดี ที่อาจารย์มอบให้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจ และประทับใจ เป็นที่สุด

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี ประธานกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต. หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุนหวราณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความถูกต้อง และมีความสมบูรณ์มากที่สุด

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล และหัวหน้างาน โรงพยาบาลละหานทราย ทุกท่าน ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้วิจัยมีโอกาสได้รับการศึกษาต่อในครั้งนี้ และขอขอบคุณ เพื่อนร่วมงาน ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย พร้อมกันนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล และหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 20 แห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลการวิจัย ขอขอบคุณ พยาบาลวิชาชีพทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณามอบทุนอุดหนุนการวิจัย

ขอขอบคุณ เพื่อนร่วมรุ่น ทุกสาขาวิชา ที่ให้ความช่วยเหลือและมีความปรารถนาดี ต่อกันเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อบรรจง ทองรักศรี คุณแม่กัณหา ทองรักศรี คุณแม่ป้าหนัน นุชสาย และขอขอบคุณ บุคคลใกล้ชิดอันเป็นที่รักทุกท่าน ที่ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ทัศนีย์ ทองรักศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ปัญหาการวิจัย.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
โรงพยาบาลชุมชน.....	15
การปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ.....	20
การปฏิรูประบบบริการพยาบาลที่สอดคล้องกับระบบบริการสุขภาพไทยที่พึงประสงค์	37
ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ.....	48
คุณลักษณะของงาน.....	60
การได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน.....	68
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	93
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	94
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	97

	หน้า
การสร้างเครื่องมือ.....	97
การหาความตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงของเครื่องมือ.....	100
การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย.....	106
การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย.....	106
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
5 สรุปผลการวิจัยวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	119
อภิปรายผลการวิจัย.....	122
ข้อเสนอแนะ.....	136
รายการอ้างอิง.....	138
บรรณานุกรม.....	145
ภาคผนวก.....	146
ภาคผนวก ก ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความสามารถใน การปฏิบัติงาน คุณลักษณะของงาน และการได้รับการเสริมสร้าง พลังอำนาจในงาน ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามรายข้อ.....	147
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	166
ภาคผนวก ค ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	168
ภาคผนวก ง สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	172
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	176
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	189

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนพยาบาลวิชาชีพ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง และจำนวนข้อมูลที่ได้รับกลับ จากโรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ถูกสุ่มได้.....	96
2	โครงสร้างแบบสอบถามคุณลักษณะของงาน.....	101
3	โครงสร้างแบบสอบถามการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน.....	102
4	โครงสร้างแบบสอบถามความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ....	103
5	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	105
6	จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน.....	109
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความสามารถในการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามรายด้าน และโดยรวม.....	110
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้คุณลักษณะของงาน ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามรายด้าน และโดยรวม.....	111
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามรายด้าน และโดยรวม.....	112
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุและประสบการณ์ การทำงาน คุณลักษณะของงานรายด้านและโดยรวม การได้รับการเสริมสร้าง พลังอำนาจในงานรายด้านและโดยรวม กับความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ....	113
11	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b ในการพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธี Enter...	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

ญ

ตารางที่

หน้า

12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และการทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้น (R^2 change) ในการพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธี Stepwise.....	116
13	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b ในการพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธี Stepwise..	118

สารบัญภาพ

๗

ภาพที่		หน้า
1	รูปแบบสมบุรณ์ของคุณลักษณะของงาน.....	63
2	กรอบแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างอำนาจของ Kanter.....	76